

Üldine teave - Poola

Juhime tähelepanu sellele, et käesoleva lehekülje [pl](#) originaalkeelset versiooni on hiljuti muudetud. Valitud keeleversiooni meie töötajad parajasti tõlgivad.

SISUKORD

- 1 Kuidas koostatakse surma puhuks tehtud korraldus (testament, ühine testament, pärimisleping) vara üleminekuks?
- 2 Kas korraldus tuleb registreerida? Kui jah, siis kuidas?
- 3 Kas surma puhuks tehtavatele korraldustele esineb muid piiranguid (nt pärandi sundosa)?
- 4 Kui surma puhuks ei ole korraldust tehtud, kes pärib siis ja kui palju?
- 5 Milline ametiasutus on pädev:
  - 5.1 pärimisasjades?
  - 5.2 võtma vastu pärandi vastuvõtmise või sellest loobumise avaldust?
  - 5.3 võtma vastu annaku vastuvõtmise või sellest loobumise avaldust?
  - 5.4 võtma vastu pärandi sundosa vastuvõtmise või sellest loobumise avaldust?
- 6 Lühikirjeldus siseriikliku õiguse kohase pärimismenetluse, sealhulgas pärandvara likvideerimise ja pärandvara jagamise kohta (sealhulgas teave selle kohta, kas kohus või muu ametiasutus algatab pärimismenetluse ametiülesande korras).
- 7 Kuidas ja millal saab isikust pärija või annakusaaja?
- 8 Kas pärija pärib ka surnu võlad? Kui jah, siis millistel tingimustel?
- 9 Milliseid dokumente ja/või millist teavet üldjuhul nõutakse kinnisvara registreerimiseks?
  - 9.1 Kas pärandi hooldaja määramine on kohustuslik või taotluse korral kohustuslik? Kui see on kohustuslik või taotluse korral kohustuslik, milliseid samme tuleb selleks astuda?
  - 9.2 Kellel on õigus surma puhuks tehtud korraldus täide viia ja/või pärandit hooldada?
  - 9.3 Millised on pärandi hooldaja volitused?
- 10 Millised dokumendid antakse üldjuhul välja siseriikliku õiguse kohaselt pärimismenetluse jooksul või selle lõpus, tõendades pärandisaajate staatust ja õigusi? Kas neil on konkreetne tõendusjõud?

Käesolev teabeleht on koostatud koostöös Euroopa Liidu Notariaatide Nõukoguga.

1 Kuidas koostatakse surma puhuks tehtud korraldus (testament, ühine testament, pärimisleping) vara üleminekuks?

Poola õiguse alusel võib surma puhuks varaga seoses korraldusi teha üksnes testamendi vormis. Ühised testamendid on siiski keelatud. Lubatud on järgmised testamendiliigid:

- omakäeline testament, mille paneb tervikuna kirja ning varustab kuupäeva ja allkirjaga testaator;

- notariaalne testament, mille koostab notar notariaalakti vormis;
- suuline testament, mis tehakse kahe tunnistaja juuresolekul kohaliku omavalitsusüksuse juhi (*wójt*) (linnapea (*burmistrz*) või linnapresidenti (*prezydent miasta*)) juures;
- suuline testament, mis tehakse kolme tunnistaja juuresolekul (sellise testamendi saab teha üksnes isik, kes on suremas, kui testamendi tegemine ühel eespool nimetatud viisidest on võimatu või väga raske).

Pärimislepingutest on lubatud ainult pärandist loobumise kokkulepped. Sellise kokkuleppe võib sõlmida tulevase pärandaja ja tema seadusjärgse pärija vahel ning kokkulepe on kehtiv üksnes juhul, kui see on vormistatud notariaalaktina.

2 Kas korraldus tuleb registreerida? Kui jah, siis kuidas?

Et testament oleks kehtiv, ei pea see olema registreeritud. Notariaalakti vormis koostatud või notari hoiule antud testamendid võib registreerida Riikliku Notarite Nõukogu (*Krajowa Rada Notarialna*) juures.

3 Kas surma puhuks tehtavatele korraldustele esineb muid piiranguid (nt pärandi sundosa)?

Poola õigusaktidega ei kehtestata testaatorile mingeid piiranguid seoses vabadusega nimetada pärija või pärijad. Õigusega pärandi sundosale ei piirata samuti testaatori vabadust oma vara käsutada, kuid selle abil kaitstakse testaatori nende lähimate sugulaste ja abikaasa huve, kellel on õigus konkreetsele rahasummale.

4 Kui surma puhuks ei ole korraldust tehtud, kes pärib siis ja kui palju?

Testamendi puudumise korral kohaldatakse järgmisi eeskirju.

Kui lahkunu ei olnud abielus ja tal ei olnud lapsi, siis pärivad tema vanemad. Kui üks vanematest on pärandi avanemise ajal surnud, siis jagatakse selle vanema osa pärandaja vendade-õdede vahel võrdsetes osades. Kui pärandaja üks vendadest-õdedest on surnud enne pärandi avanemist ja tal oli alanejaid sugulasi, siis jagatakse selle venna või õe osa tema alanejate sugulaste vahel võrdsetes osades. Kui pärandajal ei olnud vendi-õdesid või nende alanejaid sugulasi, siis jagatakse kogu pärand pärandaja vanavanemate vahel võrdsetes osades. Kui üks vanavanematest on pärandi avanemise ajal surnud, pärivad selle vanavanema osa tema alanejad sugulased. Kui sellel vanavanemal, kes suri enne pärandi avanemist, ei olnud alanejaid sugulasi, siis jagatakse selle vanavanema osa teiste vanavanemate vahel võrdsetes osades. Kui puuduvad mis tahes seadusjärgse pärimisõigusega sugulased, siis pärib pärandaja viimase elukoha järgne kohalik omavalitsus. Kui pärandaja viimast elukohta Poolas ei ole võimalik kindlaks teha või kui pärandaja elas välisriigis, siis pärib riik.

Kui lahkunu ei olnud abielus, kuid tal on lapsed, siis pärivad ainult need lapsed.

Kui lahkunul oli abikaasa, siis saab üleelanud abikaasast ainupärija, kui puuduvad lahkunu alanejad sugulased, vanemad, vennad-õed või vendade-õdede alanejad sugulased.

Kui lahkunul olid abikaasa ja lapsed, siis jagatakse pärand nende vahel võrdselt. Kuid abikaasa pärib igal juhul vähemalt neljandiku pärandvarast. Kui lahkunul oli abikaasa, kellega oli sõlmitud seadusjärgne varaühisus, saab üleelanud abikaasa varaühisuse lõppemisel poole ühisvarast, kusjuures teine pool moodustab lahkunu pärandi.

5 Milline ametiasutus on pädev:

5.1 pärimisasjades?

Avalduse esitaja peaks pöörduma notari või pärandaja viimase elukoha järgse kohtu poole.

5.2 võtma vastu pärandi vastuvõtmise või sellest loobumise avaldust?

Pärandist loobumise või pärandi vastuvõtmise avaldused esitatakse sellele kohtule, kes on pädev avalduse esitaja elu- või viibimiskoha alusel, või notarile. Kui isik elab välisriigis, võivad selliseid avaldusi võtta vastu konsulid.

Eelmisele küsimusele antud vastuses täpsustatud asutused.

5.3 võtma vastu annaku vastuvõtmise või sellest loobumise avaldust?

5.4 võtma vastu pärandi sundosa vastuvõtmise või sellest loobumise avaldust?

Poola õigusega ei ole pärandi sundosa ette nähtud. Siiski võidakse esitada sundosanõue konkreetse rahasumma saamiseks. Pärandi sundosa vastuvõtmiseks või sellest loobumiseks ei ole eraldi avaldust ette nähtud.

6 Lühikirjeldus siseriikliku õiguse kohase pärimismenetluse, sealhulgas pärandvara likvideerimise ja pärandvara jagamise kohta (sealhulgas teave selle kohta, kas kohus või muu ametiasutus algatab pärimismenetluse ametiülesande korras).

Isik, kes soovib dokumenti, mis kinnitaks tema staatust pärijana, võib esitada avalduse kohtuliku kinnituse saamiseks pärimisõiguse kohta või saada notarilt ametliku pärimistunnistuse. Kui pärijaid on mitu, võib nende taotluse alusel pärandvara jagada kohus pärandvara likvideerimist käsitleva kohtumenetluse raames või notar pärandvara likvideerimist käsitleva kokkuleppe alusel notariaalakti vormis.

7 Kuidas ja millal saab isikust pärija või annakusaaja?

Isikust saab vastavalt kas pärija või annakusaaja pärandi seadusjärgse avanemise korral (kuid pärandist võib loobuda).

8 Kas pärija pärib ka surnu võlad? Kui jah, siis millistel tingimustel?

Põhimõtteliselt on pärijal piiramatu vastutus lahkunu võlgade eest. Pərija võib oma sellekohast vastutust piirata, võttes pärandi vastu inventuuri alusel. Sellisel juhul peaks pärija esitama notarile või pädevale kohtule asjakohase avalduse kuue kuu jooksul alates kuupäevast, mil ta sai pärandist teada. Pərijad vastutavad lahkunu võlgade eest ühiselt.

9 Milliseid dokumente ja/või millist teavet üldjuhul nõutakse kinnisvara registreerimiseks?

Selleks et kanda pärandi osaks olev kinnisvara maa- ja hüpoteegiregistrisse, peab pärija üldjuhul esitama dokumendid, mis tõendavad tema staatust pärijana, s.t kas kohtuliku kinnituse pärimisõiguse kohta või notariaalse pärimistunnistuse.

9.1 Kas pärandi hooldaja määramine on kohustuslik või taotluse korral kohustuslik? Kui see on kohustuslik või taotluse korral kohustuslik, milliseid samme tuleb selleks astuda?

Esiteks, Poola õiguse kohaselt võib *ex officio* või taotluse alusel määrata pärandi hooldaja, kui mis tahes põhjusel eksisteerib oht, et pärandit ei jagata nõuetekohaselt. Selleks peaks huvitatud isik esitama pärandaja vara suhtes pädevale kohtule avalduse, milles ta tõendab oma staatust pärija või annakusaajana või oma õigust sundosale. Avalduse võib esitada ka testamenditäitja, vara kaasomanik, isik, kellel on samuti õigus pärandaja õigustele, võlausaldaja, kellel on kirjalik võlanõue pärandaja vastu, või maksuamet.

Teiseks määrab kohus *ex officio* või taotluse alusel pärandi hooldaja siis, kui tegemist on pärijateta pärandiga.

9.2 Kellel on õigus surma puhuks tehtud korraldus täide viia ja/või pärandit hooldada?

Oma testamendis võib testaator määrata testamenditäitja, kes valitseb pärandvara pärast testaatori surma.

9.3 Millised on pärandi hooldaja volitused?

Testamenditäitja peaks pärandit valitsema, tasuma pärandiga seotud võlad, eelkõige täitma annakud ja korraldused, ning hiljem jagama pärandi pärijate vahel kooskõlas testamendi ja asjakohaste õigusaktidega ning igal juhul kohe pärast pärimismenetluse lõppu.

Testamenditäitja võib pöörduda kohtu poole pärandi, selle osa või konkreetse vara valitsemisega seotud asjades ning teda ennast võib pärandi, selle osa või konkreetse vara valitsemisega seoses kohtusse anda. Ta võib pöörduda kohtu poole ka pärandi osaks olevaid õigusi käsitlevates asjades ning teda ennast võib kohtusse anda seoses pärandiga seotud võlgade tasumisega.

Testamenditäitja peaks samuti väljastama konkreetse annaku eseme isikule, kellele annak oli jäetud.

10 Millised dokumendid antakse üldjuhul välja siseriikliku õiguse kohaselt pärimismenetluse jooksul või selle lõpus, tõendades pärandisaajate staatust ja õigusi? Kas neil on konkreetne tõendusjõud?

Isik, kes on seadusjärgne pärija, peab esitama koopiad asjakohastest perekonnaseisudokumentidest (nt sünnitunnistus, abielutunnistus) tõendamaks oma sidet lahkunuga. Testamendijärgne pärija või annakusaaja peaks oma pärimisõiguse tõendamiseks esitama testamendi.

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õiguslase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

